

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพัฒนา (developmental study) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแนวปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคหลอดเลือดสมองในกลุ่มผู้ที่เป็นโรคความดันโลหิตสูง สำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลตาลชุม อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ระหว่างเดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2556 ถึง เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2557 โดยทีมพัฒนาแนวปฏิบัติ จำนวน 10 คน ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่สาธารณสุขโรงพยาบาลเวียงสาที่มีความเชี่ยวชาญในด้านเวชกรรมป้องกัน จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญในการดูแลผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองโรงพยาบาลเวียงสา จำนวน 3 คน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลตาลชุม 1 คน นักวิชาการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลตาลชุม 1 คน พยาบาลเวชปฏิบัติชุมชนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลตาลชุม 2 คน และประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านตำบลตาลชุม จำนวน 1 คน และกลุ่มผู้ทดลองใช้แนวปฏิบัติฯ คืออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านที่มีผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงอยู่ในละแวกบ้านที่อยู่ในความดูแลของตนเอง จำนวน 5 คน

แนวปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคหลอดเลือดสมองในกลุ่มผู้ที่เป็นโรคความดันโลหิตสูง สำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน พัฒนาจากรูปแบบหลักการปฏิบัติการพยาบาลบนหลักฐานความรู้เชิงประจักษ์ ของศูนย์ความรู้เชิงประจักษ์ทางการแพทย์และการผดุงครรภ์ แห่งประเทศไทย ซึ่งแบ่งการดำเนินการศึกษาออกเป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) การกำหนดปัญหาที่ต้องการแก้ไขเกี่ยวกับการป้องกันโรคหลอดเลือดสมองในผู้ที่เป็นโรคความดันโลหิตสูง 2) การกำหนดผลลัพธ์ และตัวชี้วัดในการสกัดกั้นปัญหาโรคหลอดเลือดสมอง และลดภาวะแทรกซ้อนด้วยโรคหลอดเลือดสมองในผู้ที่เป็นโรคความดันโลหิตสูง 3) การสืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์และสรุปความรู้จากหลักฐานที่สืบค้น 4) การวิเคราะห์และประเมินหลักฐานเชิงประจักษ์ และ 5) การสร้างแนวปฏิบัติ โดยการยกเว้นแนวปฏิบัติ ตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ การทดลองใช้แนวปฏิบัติ และการประชุมระดมความคิดเห็นของทีมพัฒนาแนวปฏิบัติ เพื่อสรุปผลและปรับปรุงแนวปฏิบัติฯ ให้เหมาะสมต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย 2 ส่วนคือส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล สำหรับกลุ่มผู้พัฒนาแนวปฏิบัติ และผู้ใช้แนวปฏิบัติ ส่วนที่ 2 แนวคำถามการประเมินคุณภาพของ

แนวปฏิบัติโดยผู้ปฏิบัติหรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ประเมินคุณภาพของแนวปฏิบัติภายหลังการทดลองใช้ ด้วยวิธีการใช้แนวคำถามการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล โดยทำการทดลองใช้เป็นเวลา 2 สัปดาห์ โดยผู้ทดลองใช้แนวปฏิบัติฯเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 5 คน ภายหลังทดลองใช้ทำการประเมินแนวปฏิบัติฯตามแบบสอบถามการประเมินคุณภาพของแนวปฏิบัติฯ โดยนำข้อมูลมาแจกแจง หาความถี่และค่าร้อยละ

ผลการศึกษาทำให้ได้แนวปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคหลอดเลือดสมองในกลุ่มผู้ที่เป็นโรคความดันโลหิตสูงสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลตาลชุม อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน จัดทำเป็นรูปเล่ม ประกอบด้วย ขั้นตอนการพัฒนาแนวปฏิบัติฯ เนื้อหาสาระแนวปฏิบัติฯ พร้อมทั้งคู่มือแนวปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคหลอดเลือดสมองในผู้ที่เป็นโรคความดันโลหิตสูง สำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ซึ่งมีรายละเอียดของเนื้อหาสาระแนวปฏิบัติฯและภาพประกอบในคู่มือด้วย โดยเนื้อหาทั้งหมด ประกอบด้วย 5 หมวดหมู่ คือ หมวดที่ 1 การประเมินผู้ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคหลอดเลือดสมอง หมวดที่ 2 การให้สุขศึกษาเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูงและโรคหลอดเลือดสมอง หมวดที่ 3 การส่งเสริมการป้องกันโรคหลอดเลือดสมอง หมวดที่ 4 การส่งต่อผู้ป่วยเพื่อขอรับการตรวจรักษาเมื่อพบอาการผิดปกติ และหมวดที่ 5 การประเมินผลลัพธ์ โดยเนื้อหาสาระมีการปรับตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ ร่วมกับการระดมความคิดเห็นจากทีมพัฒนาแนวปฏิบัติฯ และหลังจากทดลองใช้แล้ว พบว่าผู้ทดลองใช้ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าแนวปฏิบัติฯนี้มีความง่ายและสะดวกในการใช้แนวปฏิบัติ ความชัดเจนและมีความเหมาะสม ที่จะนำไปใช้ได้ชุมชนอยู่ในระดับมาก และมีผู้ทดลองใช้บางคนเห็นว่าแนวปฏิบัติฯ มีความประหยัดและสามารถแก้ไขปัญหาได้ในระดับปานกลาง

สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการทดลองใช้นั้น ผู้ทดลองใช้ได้เสนอความคิดเห็นว่า ในส่วนของเนื้อหาสาระของแนวปฏิบัติฯมีจำนวนมาก ทำให้ต้องใช้เวลาในการศึกษาและทำความเข้าใจ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

จากการศึกษา มีข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้ดังนี้

1. ควรนำแนวปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคหลอดเลือดสมองในกลุ่มผู้ที่เป็นโรคความดันโลหิตสูงสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เสนอต่อผู้บริหาร เพื่อพิจารณาให้การสนับสนุนในการนำแนวปฏิบัติฯ ไปใช้และเผยแพร่แนวปฏิบัติฯเพื่อป้องกันการเกิดโรคหลอดเลือดสมองในชุมชน

2. ควรมีการนำแนวปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคหลอดเลือดสมองในกลุ่มผู้ที่เป็นโรคความดันโลหิตสูง สำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ไปใช้ในชุมชนอื่นๆ ให้แพร่หลายเพื่อป้องกันโรคหลอดเลือดสมองในผู้ที่เป็นโรคความดันโลหิตสูงในชุมชน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3. ควรมีการติดตามประเมินผล การนำแนวปฏิบัติไปใช้อย่างต่อเนื่อง โดยติดตามอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้ที่เป็นโรคความดันโลหิตสูงลดการเกิดภาวะแทรกซ้อนโรคหลอดเลือดสมอง ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี

4. ภายหลังจากทดลองใช้ 2-3 ปี ควรมีการปรับปรุงแนวปฏิบัติฯ โดยการศึกษาสืบค้นหลักฐานเชิงประจักษ์ใหม่เพิ่มเติม และระดมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในการปฏิบัติ เพื่อพัฒนาแนวปฏิบัติ ให้มีความทันสมัยต่อสถานการณ์ที่เป็นปัจจุบัน เหมาะสม และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไปดังนี้

1. ควรศึกษาถึงประสิทธิผลของการนำแนวปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคหลอดเลือดสมองในผู้ที่เป็นโรคความดันโลหิตสูงในชุมชน สำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ไปใช้ในทางปฏิบัติ เช่น อุบัติการณ์การเกิดโรคหลอดเลือดสมอง และควรศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้แนวปฏิบัติด้วย

2. ควรนำแนวปฏิบัติในการป้องกันโรคหลอดเลือดสมองนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแนวปฏิบัติเพื่อการป้องกันการเกิดภาวะแทรกซ้อนของกลุ่มผู้ป่วยโรคเรื้อรังอื่นๆ เช่น โรคเบาหวาน และมีการประเมินผลและปรับปรุงพัฒนาแนวปฏิบัติ ให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ